

ORDINES MILITARES
COLLOQUIA TORUNENSIA HISTORICA
Yearbook for the Study of the Military Orders

vol. XXVIII (2023)

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

Towarzystwo Naukowe w Toruniu

EDITORIAL TEAM

Roman Czaja, Editor in Chief, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Jürgen Sarnowsky, Editor in Chief, Universität Hamburg
Krzysztof Kwiatkowski, Associate Editor, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Anna Maleszka, Assistant Editor, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

EDITORIAL BOARD

Jochen Burgtorf, California State University
Anna K. Dulcka, Universidad de Navarra
Sylvain Gouguenheim, L'École normale supérieure de Lyon
Hubert Houben, Università del Salento Lecce
Gregory J. Leighton, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Alan V. Murray, University of Leeds

SCIENTIFIC COUNCIL

Udo Arnold, Emeritus, Rheinische Friedrich-Wilhelm-Universität Bonn
Karl Borchardt, Monumenta Germaniae Historica, München
Helen Nicholson, Cardiff University
Maria Starnawska, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
Kristjan Toomaspoeg, Università degli Studi di Lecce

Technical Editing and Proofreading: Krzysztof Kwiatkowski, Anna Maleszka, Gregory Leighton,
Marta Palczewska, Danuta Murawska

TRANSLATIONS: Marta Palczewska

ADDRESS OF EDITORIAL TEAM:

Instytut Historii i Archiwistyki UMK, ul. Władysława Bojarskiego 1
87-100 Toruń
e-mail: rc@umk.pl
juergen.sarnowsky@uni-hamburg.de

Subscription orders should be addressed to:
books@umk.pl

Czasopismo jest wydawane na zasadach licencji niewyłącznej
Creative Commons i dystrybuowane w wersji elektronicznej
Open Access przez Akadmiczną Platformę Czasopism

www.apcz.pl

Printed in Poland

© Copyright by Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu and Towarzystwo Naukowe w Toruniu
Toruń 2023

ISSN 0867-2008

NICOLAUS COPERNICUS UNIVERSITY PRESS

EDITORIAL OFFICE: ul. Gagarina 5, 87-100 Toruń
tel. (0) 56 611 42 95, fax (0) 56 611 47 05
e-mail: wydawnictwo@umk.pl

DISTRIBUTION: ul. Mickiewicza 2/4, 87-100 Toruń
tel./fax (0) 56 611 42 38
e-mail: books@umk.pl
www.wydawnictwoumk.pl

1st. ed. 300 copy

Print: Nicolaus Copernicus University Press
ul. Gagarina 5, 87-100 Toruń

CONTENTS

STUDIES AND ARTICLES FROM THE 21ST ORDINES MILITARES CONFERENCE

Jochen Burgtorf (Fullerton) <i>The Military Orders and Women of the Nobility in the Crusader States</i>	7
Zsolt Hunyadi (Szeged) <i>Queen Euphrosyne and Princess Elizabeth: Hospitaller consorores or donate in the 12th century?</i>	41
Kurt Villads Jensen (Stockholm) <i>Hospitallers and women in Scandinavia – mutual support</i>	63
Thomas Krämer (Frechen) <i>St. Cordula und die Kölner Johanniter. Zu Rolle und Funktion weiblicher Heiliger und ihrer Reliquien</i>	81
Juhan Kreem (Tallinn) <i>Ordensritter und Frauen in Livland im 16. Jahrhundert</i>	115
Renger E. de Bruin (Utrecht) <i>The commanders' spouses. The marriages of the Utrecht Teutonic Knights, 1640–1940</i>	131

OTHER STUDIES

Anthony Luttrell (Bath) <i>Philibert de Naillac, Master of Rhodes: 1396–1421</i>	177
Piotr Gotówko (Freibourg) <i>Der Aufstieg der Landsmannschaft aus Elsass-Burgund im preußischen Zweig des Deutschen Ordens im späten 14. Jahrhundert</i>	197

OBITUARIES

- In memoriam: Rudolf Hiestand (1933–2023)* (by Jochen Burgtorf) 269
- In memoriam: Stefan F. Kwiatkowski (1946–2022)* (by Roman Czaja) 279

BOOK REVIEWS AND BOOK NOTICES

- Józwiak Sławomir and Szweda Adam. *Dwór wielkich mistrzów zakonu krzyżackiego w Malborku. Siedziba i świeckie otoczenie średniowiecznego władcy zakonnego*. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2022 (by Bożena Czwojdrak) 283
- Alice Ehrmann-Pösch. *Bettler, Pfründner, Hausarme. Armenfürsorge in der frühen Neuzeit am Beispiel Mergentheim, Residenzstadt des Deutschen Ordens*. Quellen und Studien zur Geschichte des Deutschen Ordens 89 / Veröffentlichungen der Forschungsstelle Deutscher Orden an der Universität Würzburg 5. Imtäl-Weinstraße: VDG Verlag, 2022 (by Marcin Sumowski) 288
- Gregory Leighton. *Ideology and Holy Landscape in the Baltic Crusades*. Leeds: Arc Humanities Press, 2022 (by Gustavs Strenga) 290
- Bernhart Jähniß. *Zum Innenleben des Deutschen Ordens in Preußen*. Quellen und Darstellungen zur Geschichte Westpreußens 45. Münster: Nicolaus-Copernicus-Verlag, 2021 (by Alexander Baranov) 294
- The procedure of reviewing publications 297
- Reviewers 298